

ارائه الگوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران با رویکرد ترکیبی

مهدی ذوالقدر^۱، علی محمد صفانیا^۲، ابوالفضل فراهانی^۳، جمشید همتی^۴

DOI:10.22034/jtd.2021.290100.2368

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۲۵

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران با رویکرد ترکیبی انجام شد. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و روش تحقیق، آمیخته از نوع اکتشافی متوالی و شیوه گردآوری پیمایشی بود. جامعه آماری در بخش کیفی را دست‌اندرکاران گردشگری ورزشی در کشور تشکیل می‌دهند. این افراد، به‌صورت هدفمند از نوع معیاری، برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب شدند (چهارده مصاحبه با چهارده نفر که تا حد اشباع نظری ادامه یافت). جامعه آماری بخش کمی را همان گروه بخش کیفی با تعداد بیشتر تشکیل دادند. از بین ۱۶۶ نمونه پژوهش، ۱۵۰ پرسش‌نامه صحیح تحلیل شد. ابزار گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و پرسش‌نامه محقق‌ساخته بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از کدگذاری در بخش کیفی و از روش معادلات ساختاری در بخش کمی استفاده شد. در بخش کیفی پژوهش، مقوله‌ها در قالب ۳۱ کد مفهومی و ۵ مقوله اصلی استخراج شدند. در بخش کمی نیز هر ۵ مقوله اصلی پژوهش (سرمایه‌گذاری، اقتصاد کلان، اقتصاد خرد، حمایتی و تشویقی و هزینه‌ای) از برآزش مناسبی برخوردار است. به مدیران مربوطه پیشنهاد می‌شود با ایجاد سیاست‌های خصوصی‌سازی و همچنین کاهش تصدی‌گری دولت در حوزه‌های گردشگری ورزشی زمینه لازم برای توسعه و گسترش مسائل اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی را فراهم کنند.

واژه‌های کلیدی:

اقتصاد کلان، رویداد ورزشی، سرمایه‌گذاری، هزینه

مقدمه

و فرهنگی پیدا کند و صنعت تلقی شود (سبحانی و همکاران، ۱۴۰۰). رشد روزافزون و شتابنده صنعت گردشگری موجب شد که بسیاری از صاحب‌نظران، قرن بیستم را قرن گردشگری بنامند (Liu et al., 2020). گردشگری یکی از پرسودترین صنایع در سطح جهان است که امروزه روند روبه‌رشدی را طی می‌کند (Bianchi, 2018) به‌صورتی که گردشگری یکی از اهداف مهم کشورهای مختلف در مسیر جذب منابع مالی مشخص شده است (Andrades & Dimanche, 2017). بهبود گردشگری، به‌منزله یکی از مسائل

گردشگری صنعتی درآمدزا و با صرفه اقتصادی بسیار، که با تبادلات فرهنگی و اجتماعی میان ملل مختلف مورد توجه است و فرصت‌های مناسبی برای ورود به عرصه تجارت بین‌المللی را، فارغ از سطح توسعه‌یافتگی کشورها، فراهم می‌آورد (Gannon et al., 2021). آگاهی جوامع از این‌که گردشگری منبع درآمد ارزی بسیار مناسب و درخور ملاحظه‌ای را در اختیار اقتصاد کشورها قرار می‌دهد باعث شده که مفهومی بسیار گسترده در ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

۲. استاد مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران (نویسنده مسؤل)؛ moc.liamg@ainafas.m.A

۳. استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۴. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مهم، همواره مدنظر دولت‌های گوناگون بوده و یکی از راه‌های توسعه جوامع در نظر گرفته شده است (Sharpley, 2020). محققان بسیاری سعی داشتند شواهد در خصوص گردشگری را با هدف کاهش موانع موجود در مسیر توسعه آن بهبود بخشند؛ به‌صورتی که در مسیر توسعه گردشگری همواره راهکارهایی مشخص شده و مسائل گوناگونی مطرح بوده است (Xue et al., 2017). گردشگری ورزشی یکی از انواع گردشگری است که به‌منظور دستیابی به اهداف گردشگری در هر جامعه‌ای بسیار تأثیرگذار است. گردشگری ورزشی به‌منزله صنعتی پیش‌رو در اکثر کشورهای دنیا در حال اوج‌گیری و توسعه است (کریمی و همکاران، ۱۳۹۹). کشورهای گوناگون دنیا به گردشگری ورزشی در حکم صنعتی درآمدزا، که باعث خلق و توسعه کسب‌وکار است، ارج نهاده و در توسعه و گسترش آن تلاش فراوان کرده‌اند (کیوانی و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین کارکردهای مهم ورزش در سطح جهان سبب شده که از آن بتوان در راستای توسعه گردشگری در قالب گردشگری ورزشی بهره لازم را ببرند. در سال‌های گذشته، گردشگری ورزشی بخش عمده‌ای از موفقیت جوامع در حوزه گردشگری را شامل شده است. این مسئله سبب شده است بسیاری از کشورها برای توسعه گردشگری ورزشی اقدامات لازم را انجام دهند (Chang et al., 2020). هیچ و لتو^۱ (۲۰۱۸) اعلام داشتند که گردشگری ورزشی و بهره‌گیری از پتانسیل‌های آن، یکی از اهداف مهم کشور ژاپن در برخی رویدادهای ورزشی آتی از جمله جام جهانی راگبی ۲۰۱۹ ژاپن و المپیک ۲۰۲۰ توکیو است. واتانابی^۲ و همکاران (۲۰۱۸) نیز اعلام داشتند که گردشگری ورزشی یکی از انواع مهم گردشگری است که سبب رشد و گسترش گردشگری در کشور مالزی می‌شود. زبردست و همکاران (۱۳۹۹) ارزش گردشگری ورزشی را هشتصد میلیارد دلار گزارش کردند که بیش از ۱۰ درصد درآمد جهانی گردشگری را شامل می‌شود. هودک^۳ و همکاران (2018) نیز اظهار کردند که گردشگری ورزشی نقش مهمی را در موفقیت و دستیابی به اهداف مدنظر از المپیک ۲۰۱۶ ریو داشت.

باین حال گردشگری ورزشی می‌تواند به‌فراوانی اقتصادی شایان توجهی منجر شود (خادم و پیری، ۱۳۹۹)، اما خود نیز برای توسعه نیازمند بستر اقتصادی و سرمایه‌گذاری مناسب است (Raad, 2019). مسائل

اقتصادی نقشی حمایتی در مسیر توسعه گردشگری دارد و می‌تواند بستر مناسبی برای ارتقای گردشگری فراهم کند (خدابخش‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹). به‌عبارتی، برای توسعه گردشگری باید زیرساخت‌های اولیه شکل گیرد و مسائل اقتصادی می‌تواند این زیرساخت‌ها را به‌صورت مناسبی پوشش دهد. دودز و بوتلر^۴ (۲۰۰۹) اظهار کردند که بی‌توجهی به مسائل اقتصادی، مانعی جدی در راستای توسعه گردشگری است. هندرسون^۵ (۲۰۰۶) نیز اعلام داشت که بی‌توجهی جدی به مسئله مالی می‌تواند روند توسعه گردشگری را با مخاطرات فراوانی روبه‌رو کند. کاراسوک^۶ و همکاران (۲۰۱۶) نیز مشخص کردند که سیاست‌های حمایتی در حوزه‌های اقتصادی می‌تواند در مسیر توسعه گردشگری کمک فراوانی کند. دوگرا و گوپتا^۷ (۲۰۱۲) نیز مشخص کردند که سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در حوزه گردشگری، نقش مهمی در بهبود عملکرد این حوزه در جوامع دارد.

اگرچه مسائل اقتصادی همواره در راستای توسعه گردشگری مدنظر بوده است، اما به نظر می‌رسد موانعی در این حوزه روند توسعه گردشگری ورزشی را با مخاطرات زیادی مواجه کرده است؛ به‌صورتی که امروزه به گردشگری ورزشی در کشور ایران به‌صورت جدی توجه نشده است. همچنین فقدان زیرساخت‌های مناسب در حوزه گردشگری، به‌خصوص گردشگری ورزشی، سبب شده است جذب مخاطبان گسترده در این خصوص امکان‌پذیر نباشد. بدون شک گردشگری ورزشی با هدف رونق و توسعه باید شرایط اقتصادی مطلوبی داشته باشد. بی‌توجهی به موانع اقتصادی موجود در حوزه گردشگری ورزشی سبب شده است که در مسیر توسعه گردشگری ورزشی با هدف رفع موانع اقتصادی راهکاری به‌دست نیاید. شناسایی نشدن موانع اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی نیز سبب شده است که سیاست‌های حمایتی در این خصوص شکل نگیرد و این مسئله به‌منزله دغدغه در حوزه گردشگری ورزشی مشخص نشود؛ ازاین‌رو تحقیق حاضر با هدف ارائه الگوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران با رویکرد ترکیبی سعی دارد به این سؤال پاسخ دهد که الگوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران با رویکرد ترکیبی چگونه است؟

4. Dodds & Butler

5. Henderson

6. Carasuky

7. Dogra & Gupta

1. Hinch & Ito

2. Watanabe

3. Hodecks

روش شناسی

ملی و تورهای گردشگری ورزشی)، استادان دانشگاهی متخصص در زمینه گردشگری ورزشی (استادانی که در زمینه گردشگری ورزشی، مقاله نوشته یا کتاب چاپ کرده بودند که از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی شناسایی شدند) و همچنین مدیران منتخب وزارتخانه ورزش و جوانان (وزیر و معاونان وزارت ورزش و جوانان و همچنین تمامی مدیران ادارات ورزش و جوانان استان‌های کشور). این افراد به‌صورت هدفمند از نوع معیاری، برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب شدند (چهارده مصاحبه با چهارده نفر که تا حد اشباع نظری ادامه یافت) و در بخش دوم (کمی)، بعد از گردآوری اطلاعات حاصل از پژوهش کیفی، پرسش‌نامه را تهیه کرده و این پرسش‌نامه در بین همان گروه قبلی با تعداد بیشتر توزیع شد (جدول ۱).

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، براساس رویکرد پژوهش، آمیخته از نوع اکتشافی متوالی (کیفی - کمی) است که در بخش کیفی، پدیدارشناسی و در بخش کمی، توصیفی - تحلیلی بود. ابزار استفاده‌شده در این پژوهش، شامل مصاحبه و پرسش‌نامه است. سوالات مصاحبه شامل سه سؤال باز و سوالات پرسش‌نامه شامل ۳۱ گویه و در قالب ۵ مؤلفه، به‌صورت پنج‌گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم، ۵ امتیاز تا کاملاً مخالفم، ۱ امتیاز) تدوین شد. در بخش اول (کیفی)، مشارکت‌کنندگان و شرکت‌کنندگان در مصاحبه میدانی پژوهش عبارت‌اند از: دست‌اندرکاران گردشگری ورزشی در کشور، شامل مدیران تورهای گردشگری ورزشی منتخب (برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی

جدول ۱: جامعه و نمونه آماری در بخش کمی پژوهش

جامعه آماری	اندازه جامعه آماری (نفر)	اندازه نمونه (نفر)	عودت داده شده
مدیران تورهای گردشگری ورزشی	۵۵	۴۸	۴۴
استادان دانشگاهی	۱۱۰	۸۶	۸۱
مدیران ادارات ورزش و جوانان کشور	۳۵	۳۲	۲۵
جمع	۲۰۰	۱۶۶	۱۵۰

به‌صورت کلی، تعداد ۱۵۰ خبره به پرسش‌نامه پژوهش به‌صورت صحیح پاسخ داده‌اند. روش نمونه‌گیری به‌صورت طبقه‌ای تصادفی بود. شاخص آزمون کی‌ام^۱، کفایت نمونه‌گیری را سنجید و مقدار ۰/۷۴ برای این آزمون به‌دست آمد که نشان‌دهنده کفایت مناسب نمونه‌هاست.

در بخش کیفی تحقیق، برای بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده شد؛ بدین‌منظور محقق برای بررسی قابلیت باورپذیری از تأیید فرایند پژوهش از طریق هشت متخصص و همچنین استفاده از دو کدگذار برای کدگذاری چند نمونه مصاحبه برای کسب اطمینان از یکسانی دیدگاه کدگذاران استفاده شد. همچنین برای بررسی انتقال‌پذیری از نظریات سه متخصص، که در پژوهش مشارکت نداشتند، درمورد یافته‌های پژوهش مشورت گرفته شد. همچنین به‌منظور بررسی قابلیت تأییدپذیری از ثبت و ضبط تمامی مصاحبه‌ها و بررسی آنان در

به‌صورت کلی، تعداد ۱۵۰ خبره به پرسش‌نامه پژوهش به‌صورت صحیح پاسخ داده‌اند. روش نمونه‌گیری به‌صورت طبقه‌ای تصادفی بود.

شاخص آزمون کی‌ام^۱، کفایت نمونه‌گیری را سنجید و مقدار ۰/۷۴ برای این آزمون به‌دست آمد که نشان‌دهنده کفایت مناسب نمونه‌هاست.

در بخش کیفی تحقیق، برای بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده شد؛ بدین‌منظور محقق برای بررسی قابلیت باورپذیری از تأیید فرایند پژوهش از طریق هشت متخصص و همچنین استفاده از دو کدگذار برای کدگذاری چند نمونه مصاحبه برای کسب اطمینان از یکسانی دیدگاه کدگذاران استفاده شد. همچنین برای بررسی انتقال‌پذیری از نظریات سه متخصص، که در پژوهش مشارکت نداشتند، درمورد یافته‌های پژوهش مشورت گرفته شد. همچنین به‌منظور بررسی قابلیت تأییدپذیری از ثبت و ضبط تمامی مصاحبه‌ها و بررسی آنان در

روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی مقطع دکتری مدیریت ورزشی درخواست شد تا در مقام همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند. سپس آموزش‌ها و تکنیک‌های لازم برای کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر یک از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه‌اند با عنوان «توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرد و درصد توافق درون موضوعی، که درحکم شاخص پایایی تحلیل، به کار می‌رود با استفاده از فرمول آن محاسبه شد.

تعداد کل کدهای ثبت شده به دست هر دو نفر (محقق و فرد همکاری‌کننده) برابر ۱۶۷، تعداد کل توافقات بین این کدها ۶۴ و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها ۳۹ است. پایایی بین دو کدگذار با استفاده از فرمول، $80/7$ درصد است که از 60 درصد بالاتر بوده؛ بنابراین قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید می‌شود.

پایایی و روایی در پی‌ال‌اس در دو بخش سنجیده می‌شود: الف) بخش مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری؛ ب) بخش مربوط به مدل ساختاری. پایایی مدل اندازه‌گیری از طریق ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی ارزیابی می‌شود. بار عاملی از طریق محاسبه مقدار هم‌بستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌شود که اگر این مقدار برابر و یا بیشتر از مقدار $0/4$ باشد، مؤید این مطلب است که واریانس بین سازه و شاخص‌های آن از واریانس خطای اندازه‌گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی درمورد آن سازه قابل قبول است (Hair et al., 2011). همچنین درخصوص روایی محتوا نیز با استفاده از

فرم‌های روایی‌سنجی سی‌وی‌آی^۱ و سی‌وی‌آر^۲ روایی تأیید شد. مقدار سی‌وی‌آر با توجه به تعداد استادان (۸ نفر)، $0/79$ و مقدار سی‌وی‌آی بیشتر از $0/79$ به دست آمد؛ بنابراین روایی محتوای ابزار پژوهش تأیید شد. روایی واگرا و همگرا نیز سنجش شد.

در این پژوهش، از دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از جداول و نمودارهای توصیفی برای بیان ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و توصیفی پژوهش استفاده شد. از شاخص‌های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده‌ها (طبیعی و یا غیرطبیعی بودن) استفاده و برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم‌افزارهای اسپ‌اس‌اس^۳، اسمارت پی‌ال‌اس^۴ و نرم‌افزار مکس کیودا^۵ نسخه پرو استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی بخش کیفی پژوهش نشان داد که $21/4$ درصد از آن‌ها زن و مابقی مرد بودند. $14/3$ درصد کارشناسی، $28/6$ درصد کارشناسی ارشد و $57/1$ درصد دکتری داشتند.

نتایج جمعیت‌شناختی بخش کمی نشان داد که مردان اکثریت نمونه‌ها را تشکیل می‌دادند (80 درصد). اکثریت نمونه‌ها تحصیلات دکتری داشتند ($66/7$ درصد) و میانگین سنی نمونه‌ها $43/6$ سال بود.

در این مرحله، چند کد مفهومی به یک مقوله تبدیل می‌شود. در جدول ۲، نتایج کدگذاری باز براساس کدهای مفهومی و مقولات ذکر شده است.

1. CVI
2. CVR
3. SPSS24
4. Smart PLS 2
5. Max QDA

جدول ۲: کدگذاری ثانویه و شکل دهی مقولات

ردیف	مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی	مفاهیم
۱		نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد در گردشگری ورزشی	
۲		عدم سوددهی برای سرمایه‌گذاران در گردشگری ورزشی	
۳		تمایل نداشتن بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در گردشگری ورزشی	
۴	سرمایه‌گذاری	ضعف در جذب سرمایه‌گذار داخلی برای توسعه گردشگری ورزشی	
۵		ضعف در جذب سرمایه‌گذار خارجی برای توسعه گردشگری ورزشی	
۶		فقدان تضمین بازگشت سرمایه برای سرمایه‌گذاران در گردشگری ورزشی	
۷		ترس بخش خصوصی برای بازنگشتن سرمایه‌شان	
۸		تحریم	
۹		تورم	
۱۰		رکود اقتصادی جهانی	
۱۱		وابستگی درآمدی و اقتصادی به نفت	
۱۲	اقتصاد کلان	در اولویت نبودن درآمدهایی غیر از درآمدهای غیرنفتی نظیر گردشگری	
۱۳		دولتی بودن اقتصاد ایران	
۱۴		شفاف نبودن مالی و اقتصادی	
۱۵		انحصارطلبی	
۱۶		نداشتن ساختار رقابتی	
۱۷		تسلط بخش دولتی بر گردشگری ورزشی	
۱۸	اقتصاد خرد	پایین بودن GDP	
۱۹		پایین بودن درآمد ناخالص داخلی در بخش گردشگری ورزشی	
۲۰		اندازه کوچک بازار گردشگری ورزشی	
۲۱		معافیت‌های مالیاتی	
۲۲		وام‌های کم‌بهره	به کارنگرفتن روش‌های انگیزشی برای ترغیب بخش خصوصی با هدف سرمایه‌گذاری در گردشگری ورزشی از سوی دولت
۲۳		تسهیل روند اداری اخذ مجوزها	
۲۴	تشویقی و حمایتی	وام‌های طولانی مدت	
۲۵		پشتیبانی نکردن بیمه برای سرمایه‌گذاران در گردشگری ورزشی	
۲۶		ضعف همکاری بانک‌ها و مؤسسات مالی برای تأمین منابع مالی لازم برای توسعه طرح‌های گردشگری ورزشی	
۲۷		پرهزینه بودن احداث اماکن مختلف برای گردشگری ورزشی	
۲۸		هزینه بالای تجهیزات لازم در توسعه گردشگری ورزشی	
۲۹	هزینه‌های	هزینه زیاد ساخت زیرساخت‌های لازم در گردشگری ورزشی	
۳۰		کم بودن سرانه هزینه‌کرد در گردشگری ورزشی	
۳۱		ناتوان بودن خانواده‌ها برای هزینه‌کرد در بخش گردشگری ورزشی	

در نهایت ۳۱ کد مفهومی و ۵ مقوله اصلی استخراج شد. (جلایری و همکاران، ۱۴۰۱). مدل نهایی الگوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱: مدل نهایی الگوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران

در بخش کمی، نتایج نشان داد که چولگی بین ۳ و ۳- و کشیدگی بین ۵ و ۵- قرار دارد، اما تعداد نمونه‌های پژوهش کمتر از ۲۰۰ نفر است و به‌ازای هر متغیر، سه گویه وجود دارد. در این پژوهش، از نرم‌افزار واریانس محور پی‌ال‌اس استفاده شده است.

برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، از سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده می‌شود و پایایی خود از سه طریق بررسی ضرایب بارهای عاملی، ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی انجام می‌شود (جدول ۳).

جدول ۳: برازش مدل اندازه‌گیری

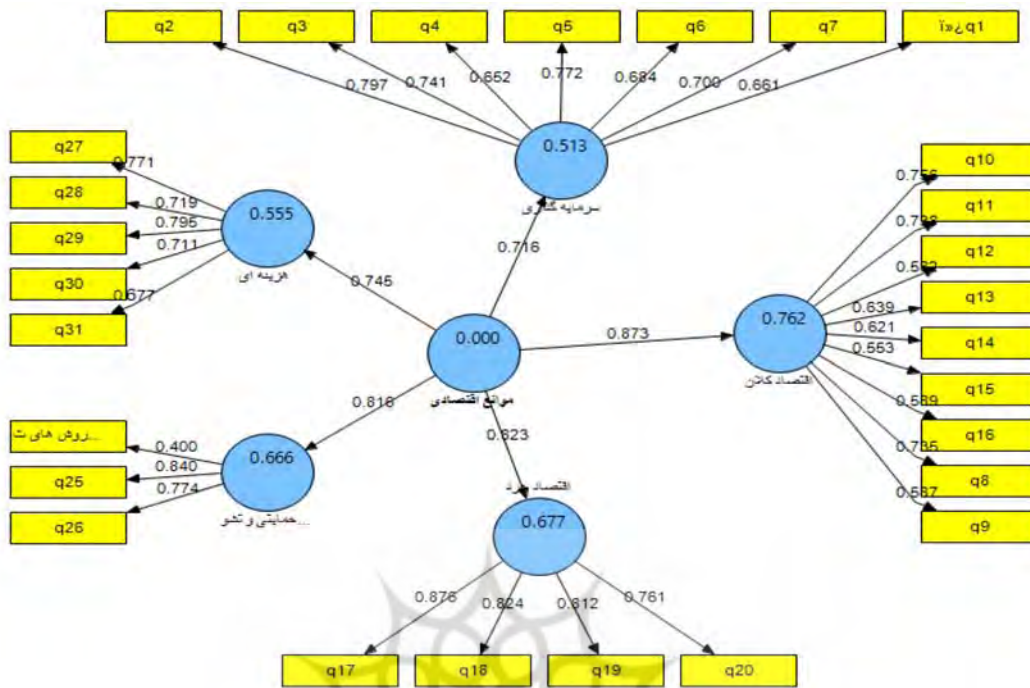
مؤلفه‌ها	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE	۱	۲	۳	۴	۵
سرمایه‌گذاری	۰/۷۵۸	۰/۸۱۲	۰/۴۵۸	۰/۱۲۵	۰/۱۳۴	۰/۲۶۴	۰/۱۴۳	۰/۶۷۶
اقتصاد کلان	۰/۸۰۱	۰/۷۰۹	۰/۵۱۰	۰/۲۳۱	۰/۱۶۷	۰/۲۱۰	۰/۷۱۴	
اقتصاد خرد	۰/۷۸۹	۰/۷۳۴	۰/۵۳۶	۰/۱۰۹	۰/۱۴۴	۰/۷۳۲		
حمایتی و تشویقی	۰/۷۶۶	۰/۷۸۰	۰/۴۱۰	۰/۲۷۸	۰/۶۴۰			
هزینه‌ای	۰/۷۴۲	۰/۸۳۳	۰/۴۵۵	۰/۶۷۴				

نتایج نشان داد که مقدار ضرایب بارهای عاملی بیشتر از ۰/۵۵ است. آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷، پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۷ و مقدار ای‌وی‌ای بیشتر از ۰/۴ است. همچنین روایی واگرا در هر دو روش اول (سؤالات مربوط به هر متغیر به نسبت خود آن متغیر هم‌بستگی بیشتری دارند تا به نسبت متغیرهای دیگر) و دوم (معیار مهم دیگری که با

روایی واگرا مشخص می‌شود، میزان رابطه یک متغیر با سؤالاتش در مقایسه با رابطه آن متغیر با سایر متغیرهاست) تأیید شد (Hair et al., ۲۰۱۱). با توجه به تأیید روایی و پایایی پرسش‌نامه پژوهش از طریق معادلات ساختاری، روابط موجود در مدل پژوهش با استفاده از نرم‌افزار پی‌ال‌اس بررسی می‌شود (شکل ۳ و ۴).

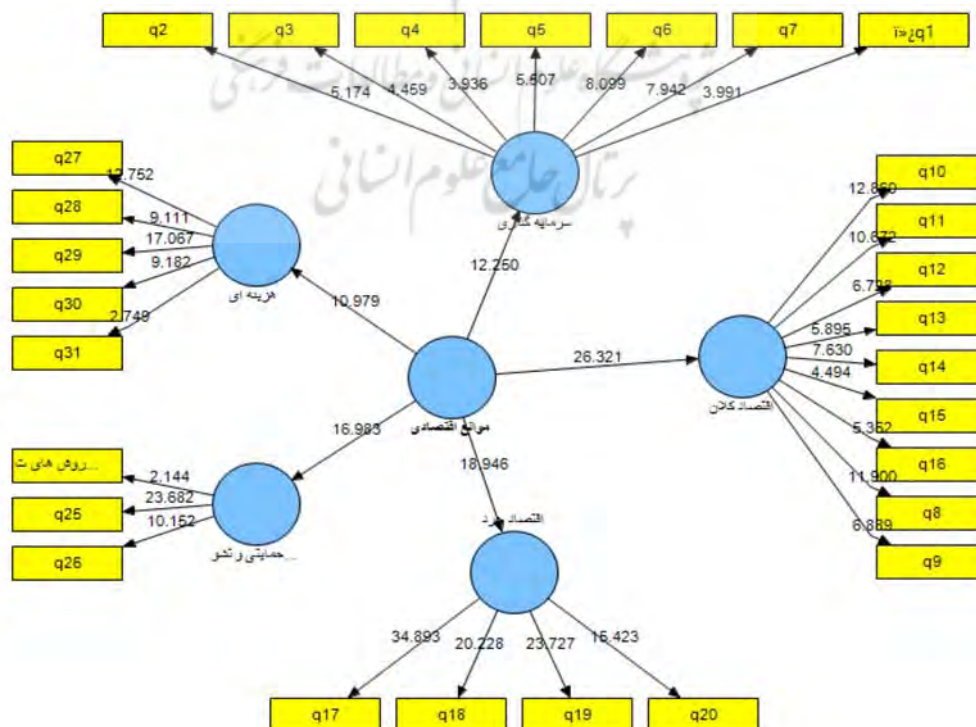

شکل ۲: مدل اندازه گیری (بررسی ضرایب مسیر)

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار، ضرایب معنی‌داری (تی) ۱ است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۰/۹۵ بیشتر شود، نشان‌دهنده صحت رابطه بین متغیرها و در نتیجه تأیید روابط

شکل ۳: مدل ساختاری پژوهش (بررسی ضرایب معنی‌داری تی)

مقدار R^2 برای متغیرهای برونزا یا مستقل برابر با صفر است. در این قسمت، مقدار R^2 برای همه متغیرهای درونزا بیشتر از $0/60$ و برابر با مقدار قوی است. مقدار Q^2 برای همه متغیرهای درونزای مدل بیشتر از $0/32$ است که نشان می‌دهد متغیر برونزا (مستقل) در پیش‌بینی متغیر وابسته قوی است و برازش مناسب مدل ساختاری پژوهش را بار دیگر تأیید می‌کند.

برازش مدل کلی: مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. با توجه به سه مقدار $0/01$ ، $0/25$ و $0/36$ ، که به‌منزله مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای برازش حداقل مربعات جزئی معرفی شده است، در هر ۵ متغیر، بیشتر از $0/36$ به‌دست آمد که نشان‌دهنده برازش کلی قوی مدل است. در جدول ۴، روابط در مدل پژوهش بررسی می‌شود.

جدول ۴: بررسی روابط موجود در مدل پژوهش

مستقل	مسیر	وابسته	ضرب مسیر	مقدار ضریب تی	نتیجه
	←	سرمایه‌گذاری	۰/۷۱۶	۱۲/۲۵۰	تأیید
	←	اقتصاد کلان	۰/۸۷۳	۲۶/۳۲۱	تأیید
موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی	←	اقتصاد خرد	۰/۶۲۳	۱۸/۹۴۶	تأیید
	←	حمایتی و تشویقی	۰/۸۱۶	۱۶/۹۸۳	تأیید
	←	هزینه‌ای	۰/۷۴۵	۱۰/۹۷۹	تأیید

نتایج جدول ۴ نشان داد با توجه به این که مقدار تی همه روابط بیشتر از $1/96$ است؛ بنابراین در سطح $0/95$ ، هریک از روابط موجود در مدل پژوهش تأیید شد.

بحث و نتیجه‌گیری

روند توسعه گردشگری در سطح جهان سبب شده است که از آن به‌منزله یکی از کاربردی‌ترین فعالیت‌ها برای دستیابی به منابع پایدار یاد شود. توسعه گردشگری ورزشی می‌تواند ضمن جذاب‌سازی فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی، به کسب فواید اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی منجر شود. در مسیر توسعه گردشگری ورزشی، باید به‌تمامی موانع موجود توجه جدی داشت. موانع اقتصادی به‌منزله یکی از موانع مهم در مسیر توسعه گردشگری ورزشی باید به‌صورت جدی مدنظر قرار گیرد. بی‌توجهی به موانع اقتصادی می‌تواند آثار جبران‌ناپذیری در مسیر توسعه گردشگری ورزشی داشته باشد.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که موانع اقتصادی توسعه گردشگری ورزشی ایران عبارت‌اند از: موانع

سرمایه‌گذاری، اقتصاد کلان، اقتصاد خرد، تشویقی و حمایتی و هزینه‌ای و در راستای توسعه گردشگری ورزشی ایران باید به این موانع توجه جدی داشت. با توجه به این نکته، می‌توان اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق دودز و بوتلر (۲۰۰۹) همسوست. آن‌ها اظهار کردند که بی‌توجهی به مسائل اقتصادی، خود مانعی در راستای توسعه گردشگری است و برای توسعه گردشگری باید منابع مالی از منابع در دسترس و متنوع همچون مشارکت سازمان‌های ملی و خصوصی محیا شود. به نظر می‌رسد اهمیت مسائل اقتصادی در خصوص توسعه گردشگری ورزشی در کشور ایران و بی‌توجهی جدی به رفع موانع موجود در این حوزه سبب شده است. مسائل مختلفی از جمله سرمایه‌گذاری، اقتصاد کلان، اقتصاد خرد، تشویقی و حمایتی و هزینه‌ای در حکم ابعاد مهم و اساسی در این حوزه مشخص شود. این مسئله نشان می‌دهد که برای رفع موانع اقتصادی گردشگری ورزشی در کشور ایران، نگاه تک‌بعدی و فعالیت‌های یک‌جانبه نمی‌تواند تأثیرات عمیقی داشته باشد.

نامطلوبی در روند توسعه گردشگری ورزشی داشته باشد. در تحقیقات گوناگونی به این مسئله اشاره شده است. کاراسوک و همکاران (۲۰۱۶) نیز مشخص کردند که سیاست‌های حمایتی در حوزه‌های اقتصادی می‌تواند در مسیر توسعه گردشگری کمک فراوانی کند. از طرفی دوگرا و گوپتا (۲۰۱۲) نیز مشخص کردند که سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در حوزه گردشگری، نقش مهمی در بهبود عملکرد این حوزه در جوامع دارد. به عبارتی، مؤلفه‌های اقتصاد خرد به سبب آثار منفی در روند توسعه اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی سبب شده است که حوزه توسعه اقتصادی گردشگری ورزشی را دچار مشکلاتی عمده کند. در تفسیر این مسئله گفتنی است که موانع مربوط به اقتصاد خرد نقش مهمی در روندهای تخصصی مربوط به حوزه گردشگری ورزشی دارد و ناشی از مشکلات مربوط به حیطه تخصصی گردشگری ورزشی است؛ به عبارتی مؤلفه‌های مربوط به موانع اقتصاد خرد شامل تسلط بخش دولتی بر گردشگری ورزشی، پایین بودن جی‌دی‌پی، پایین بودن درآمد ناخالص داخلی در بخش گردشگری ورزشی و اندازه کوچک بازار گردشگری ورزشی در راستای خلق منابع پایدار در حوزه گردشگری ورزشی نقش منفی دارد و این مسئله سبب شده است که این حوزه دچار مشکلات عمده‌ای شود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر، به مسئولان سازمان‌های فرهنگی و گردشگری و همچنین سازمان‌های ورزشی پیشنهاد می‌شود با ایجاد شفافیت‌های مالی در حوزه گردشگری ورزشی به بهبود اعتبار این حیطه در سطح جامعه اقدام شود. از طرفی پیشنهاد می‌شود با خلق ساختار رقابتی در حوزه گردشگری ورزشی و شکل‌گیری فضای رقابتی در این حوزه، زمینه برای بهبود منابع مالی در حوزه گردشگری ورزشی فراهم شود. همچنین نهاد‌های حاکمیتی باید با اعمال سیاست‌های خصوصی‌سازی و همچنین کاهش تصدیگری دولت در حوزه‌های گردشگری ورزشی، زمینه را برای توسعه و گسترش مسائل اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی فراهم کرد. در پایان شایان ذکر است که انجام پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی همچون گستردگی حیطه گردشگری ورزشی و همچنین نبود نهاد مسئول در زمینه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری و محدود بودن افراد آگاه و متخصص در این حیطه به صورت جامع اشاره کرد.

نتایج تحقیق نشان داد که در میان موانع شناسایی‌شده، اقتصاد کلان نقش مهم و اساسی در راستای رفع موانع اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی دارد. مؤلفه‌های اقتصاد کلان شامل تحریم، تورم، رکود اقتصادی جهانی، وابستگی درآمدی و اقتصادی به نفت، وابسته نبودن به درآمد غیرنفتی نظیر گردشگری ورزشی، دولتی بودن اقتصاد ایران، شفاف نبودن مسائل مالی و اقتصادی، انحصارطلبی و نداشتن ساختار رقابتی به سبب تأثیرات گسترده، خود می‌تواند آثار نامطلوبی در روند توسعه گردشگری ورزشی داشته باشد. در تحقیقات گوناگونی به این مسئله اشاره شده است. دوگرا و گوپتا (۲۰۱۲) اشاره کرده‌اند که بی‌توجهی به شرایط مالی دولت‌ها می‌تواند مانعی برای توسعه گردشگری باشد. بلایس^۱ و همکاران (۲۰۱۸) نیز مشخص کردند که برخی مشکلات داخلی در کشور یونان روند توسعه گردشگری ورزشی در این کشور را تحت شعاع قرار داده است. بنابراین، می‌توان چنین اعلام کرد که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات دوگرا و گوپتا (۲۰۱۲) و بلایس و همکاران (۲۰۱۸) همسوست. در تفسیر این مسئله، گفتنی است که اقتصاد کلان تأثیر زیادی در توسعه زیرساخت‌های مهم اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی دارد و این مسئله سبب شده است که موانع مربوط به اقتصاد کلان شامل تحریم، تورم، رکود اقتصادی جهانی، وابستگی درآمدی و اقتصادی به نفت، وابسته نبودن به درآمد غیرنفتی نظیر گردشگری ورزشی، دولتی بودن اقتصاد ایران، شفاف نبودن مسائل مالی و اقتصادی، انحصارطلبی و نداشتن ساختار رقابتی بخشی از موانع اصلی و تأثیرگذار در حوزه گردشگری ورزشی در نظر گرفته شود.

بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق و در میان موانع شناسایی‌شده، اقتصاد خرد در رفع موانع اقتصادی در حوزه گردشگری ورزشی نقش دارد؛ به عبارتی اقتصاد خرد تأثیر مهمی در رفع موانع اقتصادی در خصوص توسعه گردشگری ورزشی دارد. مؤلفه‌های اقتصاد خرد شامل تسلط بخش دولتی بر گردشگری ورزشی، پایین بودن جی‌دی‌پی،^۲ پایین بودن درآمد ناخالص داخلی در بخش گردشگری ورزشی و اندازه کوچک بازار گردشگری ورزشی به سبب تأثیرات گسترده خود می‌تواند آثار

1. Belias
2. GDP

منابع

- مدل ساختاری-تفسیری توسعه گردشگری ورزشی در ایران. فصلنامه علوم ورزش، ۱۲(۴۰)، ۱۱۷-۱۰۱.
- Andrades, L., & Dimanche, F. (2017). Destination competitiveness and tourism development in Russia: Issues and challenges. *Tourism management*, 62, 360-376.
- Belias, D., Velissariou, E., Kyriakou, D., Vasiliadis, L., Aspidris, G., Mantas, C., & Koustelios, A. (2018). Greece as a sports tourism destination. *Innovative approaches to tourism and leisure*, 507-519.
- Bianchi, R. (2018). The political economy of tourism development: A critical review. *Annals of Tourism Research*, 70, 88-102.
- Carasuk, R., Becken, S., & Hughey, K. F. (2016). Exploring values, drivers, and barriers as antecedents of implementing responsible tourism. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 40(1), 19-36.
- Chang, M. X., Choong, Y. O., & Ng, L. P. (2020). Local residents' support for sport tourism development: the moderating effect of tourism dependency. *Journal of Sport & Tourism*, 24(3), 215-234.
- Dodds, R., & Butler, R. (2009). Barriers to implementing sustainable tourism policy in mass tourism destinations. <https://mpr.ub.uni-muenchen.de/25162/>.
- Dogra, R., & Gupta, A. (2012). Barriers to community participation in tourism development: Empirical evidence from a rural destination. *South Asian Journal of Tourism and Heritage*, 5(1), 219-142.
- Gannon, M., Rasoolimanesh, S. M., & Taheri, B. (2021). Assessing the mediating role of residents' perceptions toward tourism development. *Journal of Travel Research*, 60(1), 149-171.
- جلایری، شیوا و جعفری، ثانی (۱۴۰۱). چالش های آموزش در مناطق دارای خرده فرهنگ در دوران بحران کوید-۱۹: تجارب زیسته معلمان بومی. همایش ملی برنامه درسی و آموزش در عصر پسا کرونا.
- خادم، امیررضا و مومنی پیری، سجاد (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت بندی عوامل سوق دهنده، جلب کننده و بازدارنده گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان اصفهان. پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۱۶(۳۱)، ۲۱-۱.
- خدابخش زاده، امین، قهرمان تبریزی، کوروش و شریفیان، اسماعیل (۱۳۹۹). طراحی مدل شاخص های ارزیابی توسعه گردشگری ورزشی ایران. فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲۹(۲)، ۴۱-۵۰.
- خیرانی، عطیه (۱۳۹۳). بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات وبسایت ها و وبلاگ های گردشگری ایرانی در انتخاب مقصد گردشگران جوان (مطالعه موردی: گردشگران جوان استان تهران). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه سمنان.
- زبردست، محمدعلی، سلطان حسینی، محمد و سلیمی، مهدی (۱۳۹۹). ارتقای رقابت پذیری گردشگری ورزشی ایران از طریق کیفیت تجربه گردشگری. فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲۹(۲)، ۱۱-۲۲.
- سبحانی، عباس، اندام، رضا، بحرالعلوم، حسن و فرجی، رسول (۱۴۰۰). تدوین الگوی مدیریت امنیت گردشگری ورزشی ایران با رویکرد نظریه داده بنیاد. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۰(۱)، ۲-۱۳.
- سرلاب، رقیه، علیپور نادینلونی، زهرا و دهقانپوری، حوریه (۱۳۹۹). مطالعه پیش بینانه توسعه گردشگری ورزشی استان آذربایجان شرقی براساس ابعاد گردشگری. مطالعات بازاریابی ورزشی، ۴۱(۴)، ۹۷-۱۱۵.
- کریمی، حامد، آمره، محمد، حسنونند، ایمان و سیف پور، کاظم (۱۳۹۹). راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی. علوم حرکتی و رفتاری، ۳(۳)، ۳۶۱-۳۷۱.
- کیوانی هفشجانی، زهرا، صفانی، علی محمد، پورکیانی، محمد و باقریان فرح آبادی، محسن (۱۳۹۹). تبیین

- Raad, N. G. (2019). A strategic approach to tourism development barriers in Iran. *Journal of Tourism & Hospitality*, 8(3), 410.
- Sharples, R. (2020). Tourism, sustainable development and the theoretical divide: 20 years on. *Journal of sustainable tourism*, 28(11), 1932-1946.
- Watanabe, Y., Gilbert, C., Aman, M. S., & Zhang, J. (2018). Attracting international spectators to a sport event held in Asia: the case of Formula One Petronas Malaysia Grand Prix. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 19(2), 194-216.
- Xue, L., Kerstetter, D., & Hunt, C. (2017). Tourism development and changing rural identity in China. *Annals of Tourism Research*, 66, 170-182.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Ringle, C. M., & Mena, J. A. (2011). An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling in marketing research. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 40(3), 414-433.
- Henderson, J. C. (2006). Tourism in Dubai: Overcoming barriers to destination development. *International Journal of Tourism Research*, 8(2), 87-99.
- Hinch, T., & Ito, E. (2018). Sustainable sport tourism in Japan. *Tourism Planning & Development*, 15(1), 96-101.
- Hodeck, A., Eckert-Lindhammer, D., & dos Santos, L. C. F. (2018). Expectation and perceived experience of Rio 2016: The perspective of Latin American Stakeholders. In *9th international sport business symposium*, 231-241.
- Liu, C., Dou, X., Li, J., & Cai, L. A. (2020). Analyzing government role in rural tourism development: An empirical investigation from China. *Journal of Rural Studies*, 79, 177-188.